

i w ostatnich czasach, dzięki właśnie wypadkom styczniowym; zwłaszcza zaś dzięki brutalnym represaliom, które były ich przyczyną, stanowczo ogół młodzieży ogarnął i duchowy jej nastrój o kilka tonów w górę podniósł. „Ognisko“ w całym tym rozwoju było czynnikiem ważnym, ale nie jedynym i nie pierwszorzędnym — było ono raczej przejawem niż przyczyną tego przeobrażenia i odrodzenia duchowego.

Ogólna charakterystyka ruchu da się zawrzeć w tych kilku wytycznych punktach: uznanie szczęścia i wszechstronnego, ludzkiego rozwoju mas ludowych za jedyną racjonalną i możliwą treść patryotyzmu; krytyka i odrzucenie dawnych programów patryotycznych, które urobione pod wpływem interesów, wyobrażeń i uczuć klas uprzywilejowanych, dobro ludu co najwyżej za środek a nie za cel główny i jedyny uznawały; zrozumienie, że na podstawie dzisiejszego ustroju społecznego, opartego na pracy najemnej, a więc na wyzysku i krzywdzie pracujących, wyzwolenie i podźwignięcie mas ludowych osiągnąć się nie da; uznanie za obowiązek polskiej inteligencji, która chce być godną tego imienia, pracy i walki za ludzkie prawa ludu, a za obowiązek młodzieży, przygotowania się do tej pracy i walki przez gruntowno samokształcenie teoretyczne, przez zdobycie uczciwych przekonań, rozbudzanie sympatii dla wyzyskiwanych i ciemionych, a co główna, przez wyrobienie i zahartowanie charakterów.

Dopóki jedynym widomym znakiem ruchu było „Ognisko“, starano się go ignorować lub ośmieszać, przedstawiając go jako działalność garstki zapaleńców, nie znajdującą żadnego oddźwięku wśród ogółu młodzieży „pocziwej, zdrowo patryotycznej i umiarkowanej a zdrowo postępowej“. Kiedy jednak z początkiem roku szkolnego jeden z członków redakcji „Ogniska“ kol. Nowicki, wystąpił przed forum „Czytelni Akademickiej“ jako kandydat na przewodniczącego i rozwinął w swej mowie program ludowy a młodzież program ten entuzjastycznie przyjęła i mimo zupełnego braku wszelkiej agitacji (wiadomość o kandydaturze kol. Nowickiego rozeszła się na dzień przed wyborami) ogromną większością wybrała kol. Nowickiego przewodniczącym Czytelni